

1018.

1018.
qu

19
עמך 174
657.
DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS

DE

APOPLEXIA,

Quam

Auspicio divini NUMINIS clementissimi,
consilio & autoritate illustris SENATUS medici,
in florentissimâ ad Salam Academiâ

PRÆSIDE

Viro Nobilissimo, Amplissimo, Excellentissimo atque
Experientissimo,

DN. JOHANNE ARNOLDO
FRIDERICI, PHIL. & MEDIC. DOCTORE
famigeratissimo, ANATOMIÆ, CHIRURGIAE ac BOTANICES
Profess. Publ. longè celeberrimo, MEDICO Du-
cali Saxo ALTENBURGICO,

Dn. Patrono, Præceptore, ac Promotore submisso
animi cultû devenerando,

PRO LICENTIA

Summum in arte medica DOCTORATUS
gradum, ejusdemque Honores, Privilegia & In-
signia ritè sustinendi,

Publico Φιλιατρῶν examini submitte

MARTINUS MERCKEL,

Smalcald. Hassus,

IN ACROATERIO MAJORI
ad diem Maji horis pro- & pomeridianis.

JENÆ, Typis JOHANNIS WERTHERI, cLæ 1768.

678

SERENISSIMO. CELSIS-
SIMO. ^{QUE.}
PRINCIPI. AC. DOMINO.
DOMINO.

GUIELMO. VII.
LANDGRAVIO. HASSIÆ.

PRINCIPI. HERSFELDIAE. CO-
MITI. CATTINELIBOCI. DECIAE. ZIE-
GENHAINÆ. NIDDE. ET. SCHAUM-
BURGI. &c.

PRINCIPI. AC. DOMINO. MEO.
CLEMENTISSIMO.

Cum omni & summo omnium felicitatum voto,
hanc dissertationem medicam,

Inauguralem

ex subjectissimâ animi reverentiâ ac de-
votissimâ humilitate

offerens dicat atque
consecrat

MARTINUS MERCKEL,
Medicinæ Doctorandus.

[Faint mirrored text at the bottom of the page]

659

CAPUT I

de

Apoplexiæ definitione nominali.

Apite malè affecto, reliqua membra cuncta debilitari, & olim & hodiè omnium confessio conspirat. Hoc ita sese habere, testantur, uberiori & historiarum & observationum Medicarum monumenta luculentissima. Ut cæteros taceam, jam unum ex capitis affectibus tantum Apoplexiam nempe in scenam disputatoriam pro labore inaugurali protrahere gestiam. Hic capitis & corporis etiam totius inopinatus hostis, quàm subitaneas vitæ humanæ insidias struxerit struatque, nemini nisi rudioribus est ignotum. Eò magis itaque necessarium inquirere in ejus penetralia, & prudenter obviam ire. DEUS, qui labori huic benedicat, nobiscum.

Quoad ETYMOLOGIAM. Hæc vox Apoplexia originem suam debet Græcis, qui deducunt *ἀπὸ τῆς ἀποπλήθην*, quod notat graviter percutere, percellere; unde *ἀποπληκτοι* illum dixerunt, qui ita graviter ac fortiter percussus est, ac si quis subitaneo fulminis ictu penitus conciderit. Exinde Germanicè vertitur der Schlag. Derivatur ab *ἀπὸ* (quæ particula aliàs juxta criticorum arbitrium, in compositione vocis intensiorem rei alicujus gradum ac vehementiam connotat) & *πλήθω* percutio, ictum infligo: Quapropter Apoplexia, latinè sonare potest percussio intensissima ac vehementissima.

A 2

SYNO-

SYNONYMIA gaudet Apoplexia præ cæteris affectibus singulari: dicitur enim affulguratio, sideratio, & affectus fiedere nescio quo immisus, nam veteres fulmen sidus esse opinati sunt. Item Celsus lib. 3. cap. 26. de re medicâ morbum attonitum & cap. eodem universalem membrorum resolutionem vocavit. Quo etiam respexit Ibn Sina, libr. III. Fen. I. Tractat. V. cap. 12. quando definit: **الاسكتة**

قصور الاعضاء عن العس
والعسكة لانها ان واقع في بطن الدماغ وفي
مجازي الورد العس والسكر

Quod latina versione sic transmutatur: *Apoplexia est ociositas membrorum à sensu & motu, propter oppilationem contingentem in ventriculis cerebri, & in cursibus spiritus sensitivi & motivi.*

Cæterùm Paracelsus appellavit guttam, undè Germani den Tropffen quæ denominationis ratio admodum est ridicula, dum tres sanguinis guttas in capite pendere somniaverunt: sub utraque temporum regione unam, tertiam verò in cerebri medio, quarû alterutra si vel dextra vel sinistra deciderit, modò dextri modò sinistri lateris paralyfin sive hemiplexiam sequi. Quando autem media decedit, apoplexiam simpliciter ita distam oriri, & hominem suffocari. Exindè Germanicè *der gähende Tod / die Lähme / das rühren der Hand & Dues.*

Arabes denique præterea nomine **الاسكتة** utuntur, quod significat Aphoniam, Apoplexiam, & deducitur à rad: **الاسكتة** extinctus fuit ignis, & cum eo fervor omnis, idem per longitudinem plicaturæ fissa & concisa est.

HOMONYMIA Apoplexiæ tandem sequitur:

1. Generaliter & latè sumitur pro omni apoplexiæ genere, sive sit Paralysis, sive Hemiplexia sive Apoplexia, uti hoc etiam Hippoc. in Coar. prand. & Celsus l. 3. c. 27. confirmant.

2. Spe

2. *Specialius* notat symptoma sensus ac motus ablati in certo aliquo membro. Quod ipse Hippoc. 7. apb. 40. comprobavit.

3. *Specialissime*, strictè ac propriè sumitur pro ipso cerebri morbo, quo præsentè, sensus ac motus totius corporis tollitur, de quo nunc labor meus erit sollicitus.

CAPUT II

de definitione Apoplexiæ reali.

Perlustratâ definitione Apoplexiæ nominali, jam suo jure REALIS succedit.

Est igitur APOPLEXIA, *repentina omnium operationum animalium in toto corpore abolitio cum respirandi difficultate, ab influxu spirituum animalium in principium spinalis medullæ dēnegato dependens.*

CONCEPTUS GENERICUS seu ratio formalis hujus morbi notatur hîc, quod sit *repentina omnium operationum animalium in toto corpore abolitio.*

Periit enim sensus ac motus, superest adhuc respirandi, sed summa cum difficultate facultas, silet consiliarius scilicet mens nostra, imò totum corpus instar arboris insignis magnitudinis abscissi concidit & miserè jacet. Quod etiam jamdudum Galenus prædixit: 2. apb. 42. *ἐν ταῖς διπλοπληξίαις ἔξαιφνης ἀναλόθητοι τε καὶ ἀκίνητοι γίνονται, πᾶν τὸ σῶμα, πλημὸν τῆς ἀναπνοῆς.* *Qui Apoplexia corripuntur, ii totius corporis sensu ac motu privantur, præter solam respirationem.*

Sensus cum internè tum externi operationibus destituntur, & prorsus evanuisse videntur. Hoc ex posteriori satis superque elucescit, nam vix ulla sensus communis, memoriæ & phantasiæ vestigia apparent; neque ulla etiâ circumstantium.

tium tam Medicorum quam amicorum auxilia accipiunt, licet illos anxie sollicitent.

Motus ferias quoque inire coactus est; immobilia omnino omnia membra, & quasi conquassata jacent.

Denique nil nisi respirationis difficultas restat, quæ irradiationis adhuc spirituum virtualis in musculos thoracis obstructionem difficulter permeantis, nota est.

Hic difficilis spirituum influxus aliter sese non habet ac calor solis virtualis. Hic enim licet radiis suis in hypocauftum ob velamenta penetrare nequit, sentitur tamen ejus virtus in illo.

Cur verò, cæteris membris stupentibus, respiratio eaque difficilis supersit? (quod tamen negat *Saxonia in pantheo*) quæstio est insignis, ideoque digna, ut ventiletur.

Galenus in Comm. 2. aphor. 42. scribit: *Γαυμάσου γὰρ ἔστιν, ὅπως τῶν ἄλλων μυῶν ἀπάντων ἀκινήτων ἐν ταῖς διαπληξίαις γνωμένων, οἱ τὸν ἴσθμον Δασιδόντες εἰ καὶ μόγῃς, ἀλλὰ κινῶνται πολλαῖς. Mirum videtur, quæstio, ut aliis membris immobilibus, soli thoracem moventes moveantur, egrè licet, attamen sæpè.* Rationes ad hoc explicandum duas superaddit: prima est apparens, respirandi necessitas, quam his verbis profequitur loco citato. *Εἴκειν ἢ γίνεσθαι τὸ Δατὴν τῆς χρείας τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτῆν, τὴν ἐν τοῖς νόσοις δύναμιν, ὅτι τὴν ἐνεργεῖαν.* Videtur autem id accidere propter necessitatem respirationis vim nervis contentam excitantiæ ad operationem.

Deinde secunda & quidem vem ab ipso habetur imbecillitas virtutis motricis. Hinc ita pergit: *ταῖς διαπληξίαις, ἢ τὸ τὴν χρεῖαν ἢ ζῆσθαι τῆς ἀναπνοῆς, ἀλλὰ Δατὴν ἀρρωστῶν τῆς δυναμῶς συνεγεῖν ἀναγκάζονται πάντες, οἱ καὶ ἴσθμον μύες.* In Apoplectici, non quia respirationis aucta sit necessitas, sed propter imbecillitatem virtutis cooperari coguntur omnes muscoli thoracem diducentes.

Penitius alii nodum hujus quæstionis ita solvi autumant, si motum respirationis mixtæ naturæ esse constituent, quatenus ille mutuo & vitalis & animalis auxilio in actum traducitur.

663
Naturalis vocatur à Magnifico nostro Rolfincio Dn. Præceptore ac Promotore omni ætatis meæ decursu devenerando, in *methodo cognoscendi & curandi affectus capitis particularis* pag. 4. quatenus cor & pulmones insitâ vi se elevant ad atrahendum vel expellendum aliquid.

Animalis sive spontaneus verò, quatenus muscoli huic actioni succurrunt, & costas levant, ut in eo cor pulmonesque liberius queant moveri.

Probabilior etiam Excellentissimo Dn. Præsidi, Præceptorî meo omni observantia cultu prosequendo, colendo, videtur Galeni sententia, in *diff. de Apoplex.*, actionem principaliter animalem esse; In potestate enim, vel arbitrio etiam nostro est, ut illam possimus intercipere, differre, tardio rem aut celerio rem ad tempus efficere.

Neque ullus subest fucus in hac sententia Galeni. Non solum quæ simpliciter sunt in potestate nostra, actiones animales sunt, sed etiam quæ necessitatibus corporis, coactivis inferviunt, in iisque naturæ coherent, nam totius corporis conspi ratio & consensus est ad agendum.

Superest in Apoplexia actus respirandi licet debilis atque infirmus, 1. ob unionem adhuc animæ cum corpore præsentem, cujus facultates agrè ac difficulter actiones suas expediunt, propter obstructions spiritus animales detinentes.
2. Ob necessitatem summam, nam præsentem animam, ut dixi, etiam summè necessaria respiratio, & hæc est illius nota.

Cur verò motus hic thoracis sensibilis, cæterorum membrorum corporis minus sensibilis existat, ratio prima videtur, quia ibi respirationis maxima necessitas ob cordis præsentiam; in hoc enim nec sanguinis nec spirituum generatio peragitur, nisi respiratio legitime sese habeat aut ad minimum ex parte addit. Secunda, quia natura conjunctis spirituum vitalium ac animalium viribus adhuc restantium & permeantium vitam si non conservare, tamen ad tempus quoddam mediante hoc motu prolongare nititur.

Qui-

Quidam cum *Massaria l. i. pralect. pract. c. 13.* febrem adjungi apoplexiæ defendunt, easque apoplexias, quas febris comitatur, salubriores pronunciant. Supervenire febrem ardentem quarto aut quinto post apoplecticum paroxysmum die, mortis tamen potius quam vitæ indicium præbere, in binis apoplecticis observavit Excellentiss. Praeses.

CAPUT III

de

Apoplexiæ subjecto.

SUBJECTUM quod seu principium passivum materiale, hujus affectus suo jure prius enucleabo, quam ad alia evolventa transgrediar.

PRIMARIUM hic atque principale subjectum esse cerebrum, jam olim Hippocrates *lib. 1. de glandulis*, & Galenus *lib. 3. loc. affect. c. 10.* agnoverunt. Hic enim inquit: ἡ τοίγων διανοητικὰ πένους οὐδὲ τὰς ψυχικὰς ἐνεργείας βλάπτουσα, σφῶς ἡμῶν ἐνδείκνυται ἰσχυρότερον αὐτὸν πάσχειν. Apoplexia omnes simul animales actiones ledens, quæ nobis ostendit, ipsum cerebrum pati. Sensu enim & motu universum corpus privari nequit, nisi sensus ac motus principium læderetur.

Secundarium seu adjectivum est tota corporis substantia. Quæcunque enim membra in sensu ac motu dependent à principio spinalis medullæ, illa hæc per consensum affici, nullus est, qui amplius dubitet.

Multi quidem alias partes principaliter affectas esse contendunt.

Hinc *Harvejus exercitat. anatom. 2. de circulat. sangv. cor* eligit. Sicut etiam *Philos. 1. probl. 6.* & *Peetr. Apponens. eò inclinant cum aliis*: in eo enim, quando circulatio à crasso ac pituitoso sanguine intercipitur, tunc cor opprimitur & homo vicinæ instar concidit ac suffocatur.

Dein-

Deinde *Paracelsus libr. 2. paragraph. cap. de gutta §. 4.* non tantum cor, verum etiam pulmones & aëreos meatus pro loco Apoplexiæ affecto agnoscit; cum tamen *17. de Apopl. tom. 1. p. 127.* cerebrum ut sedem principalem agnoscat.

Helmontius denique *Tractat. de sede animæ p. 230.* produxit Archæum suum, cujus sedem orificium cerebri sinistrum esse arbitratur. Quando igitur alieno planè motu & hospitio à cavo stomachi in venas hujus orificii sese insinuat mucilago insipida & putrida, tunc accidere Apoplexiam existimat in *Tr. de ignotarum actionum regim. p. 270.*

Alii quando de cerebro tanquam loco affecto sunt solliciti, multarum sententiarum divortiis distracti modò hanc, modò aliam opinionem amplectantur. An lædatur ut pars similis, an ut organica in homine quærunt? conveniunt potissimum in eo, quod juxta effatum *Galen. 3. de loc. 7. & 2. de caus. sympt. c. ultimo* laboret, ut pars organica, ut similem tamen interdum pati cum quibusdam censet *Mercurial. l. 1. de aff. cap. 19.* quatenus intemperie frigida ac humida laboret.

Majoribus dubiis involuta est opinio de parte cerebri affecta.

Anatomicorum scripta ad nauseam fermè recensent, quàm pulchra, artificiosa, & propter varias inimitabili artificio conjunctas partes admiranda sit cerebri structura. Munitur validissimo osium capitis integumento, defenditur à circumductis membranis, ob singularem tutelam ab Arabibus præcipuè *matrum* nomine donatis. Hæc prout duplicantur, vel reduplicantur *processus & sinus* efformant, inter quos ille per mediam excurrens, falciformis vulgò dictus, maxime conspicuus. Vasa arteriosa à carotidibus venosa à jugularibus communicata, æquè exteriorem ac interiorem cerebri substantiam perreptant.

Corpus callosum, quod diducta utrâque cerebri parte se conspicendum præbet, sustinendo cerebro superius sito, & dividendo ventriculos laterales ex parte dum inservit, non frustra conditum & ex medullæ spinalis portione generatum esse patet.

Septum lucidum æquè aspectu jucundum ac ad sustinendum

B

ven-

ventriculos utile. Ob similitudinem ita dicti *ventriculi bini laterales*, qui anteriores quoque audiunt, & aquam, meningem ac plexum choroidem ex arterioli plurimis, venis & subtilissimis glandulis contextum exhibent.

Tertius medius ob situm dictus, *eminentijs* anterioribus ac posteriores à cerebro ac cerebello confectis *meatibus*, ac in medio se representante *glandula pineali*, à Cartesianis magni habita, singularem prerogativam acquirit à multis, sub hoc *infundibulum* seu choana à tenui meninge genitum, & *glandula pituitaria* in sella ossis sphenoidis situm amans extra meningem, & quatuor canales emittens, ut & *rete mirabile* propriè à plurimis ita dictum, decumbunt.

Quartus denique ventriculus qui posteriori meatui tertii adumbit, & in cerebello situm amat, considerari meretur, licet à quibusdam pro vero non agnoscat. In oblongam ac rotundam partem dividunt cum Pergameno per multi, *processus vermiciformis* hunc tegit & in unimentum loco est.

Cerebellum, quod appendix cerebri esse videtur, parem, cum cerebro habet dignitatem, imò multi non verentur maiorem vim in generandis spiritibus animalibus, ob solidiorem consistentiam & vasorum situm attribuere.

A cerebri æquè ac cerebelli ramis *medulla spinalis* componitur, quatenus bini caudices à cerebro & cerebello descendunt. Teguntur non solum, sed etiam in medio dividuntur à membranis, quæ meningum soboles, quæ divisio in causa, ut unum latus paralyticum fiat, illæso altero.

Ex his omnibus ac variis, quænam in Apoplexiâ maximè afficiatur, an omnes, an ex illis una? alii aliam sistentiam.

Galenus 3. de loc. aff. 7. ac alibi ventriculos laterales præcipuè pati censet, quem cum aliis *Saxon. part. 1. p. 1. c. 11. & Mas-sar. loc. cit.* sequuntur. Alii *Varolium* secuti ventriculos pro superfluitatum humorosarum receptaculis habent, & ita subjecti, vicem nullatenus sustinere posse censent. Quibusdam ob insigne in componendo artificium tertius ut subjectum inservit; alii

alii cum *Riolano l. 4. enchirid.* ac alibi quantum variis modis
accusant.

Qui Hippocraticum effatum *4. de mt. viñ. acutor. c. 23.*
considerant, venofos ac arteriofos ductus obftructos, à corde ad
cerebrum tendentes pro fubjecto habent, ficuti *Galen. l. de mt.*
curand. per fangu. miff. obftructionis talis mentionem facit. In-
de *Querc. tetrad. aff. capit. c. 3.* & *Alex. Bened. l. 1. de re med. c. 34.*
vafa hæc fubjectum effe cenfent, prout iis obftructis, denegatio-
nem influxus fpiritus vitalis fequitur ceflatio fpiritus animalis.

Nobis fententia quam cum **MAGNIFICO ROLFINCIO**
amplexatur *Wepferus tr. de fede apoplex. in fine*, arridet, licet
Gregor. Nymman. in tr. fpecial. de apoplex. contrarium defen-
dere ftrenuè allaboret. Et ita, ut ex definitione patet, Princi-
pium fpinalis medullæ pro fubjecto Apoplexiæ agnofcimus.
Hoc à cerebro & cerebello dependet, mediantibus quatuor cau-
dicibus, duobus fc. à medulla cerebri & duobus à cerebelli me-
dulla productis. Ab hoc ipfo poftea derivantur multa nervo-
rum paria, ut feptem cervicis paria, duodecim dorfì, quinque
lumborum, fex tandem per offis facri foramina diffufa videntur,
quæ omnia diftribuantur, partim in dextrum, partim in finiftrum
latus. Obftructis igitur his nervis, modò in dextro, modò in fi-
niftro latere oritur paralyfis, refoluta materia principium ner-
vorum in paroxyfmo apoplectico obftruente.

Quomodo autem & unde hæc nervorum obftructio fiat
in Apoplecticis, jam jam explicandum venit.

CAPUT IV

de

caufis Apoplexiæ immedia- ta ac mediatis proximioribus.

Quam neceffaria eft morbi curatio, tam neceffaria quo-
que eft eufdem caufarum cognitio. Sublatà enim per cu-
rationem caufa, five principio, nullo negotio tollitur ipfum
B 2 quoq;

quoque causatum seu principiatum; quod hîc vocatur Apoplexia.

Hujus jam affectus IMMEDIATA CAUSA est influxus spirituum animalium in principium spinalis medullæ dene-
gatus.

Principium spinalis medullæ est officina in qua generati resident spiritus animales, ac per eam dispensantur, & singulis partibus mediantibus canalibus nervosis ab eâ prodeuntibus communicantur, ad sensum ac motum excitandum.

Præterea licet præcipuè Anglorum permulti nervis succum alimentarem seu nutritivum adscriptum velint, nondum tamen rationibus adeò solidis nititur illa conjectura: scimus enim tam ex veteribus, quam recentiorum doctrinâ, nervos solum duplicis officii gratia à naturâ constitutos esse,

Primò ut animales spiritus deducant ad partes.

Secundò ut species sensibiles cerebro offerant.

Hoc præprimis exinde patecet, quia obstructo aut præciso nervo statim ejus functiones jam recensitæ cessant, licet nutritio non pereat.

1. Mediata proximiores sunt obstructio spinali medullæ oblongatæ inducta.
2. Compressio ab humoribus omnis generis vaporibusque narcoticis aborta.
3. Referuntur & huc arteriarum & venarum obstructiones. Nam hoc ipso influxus spirituum vitalium, qui aliàs materia generationis animalium existunt, inhibetur.

Spiritus an morborum causa fieri possint, multi dubitant: nos tamen, quando, solum Hippocratem 6. Epidem. sect. 8. consulimus, nullo negotio persuasum habemus, quod hi modò quantitate, modò qualitate excedere queant aut deficere.

Quantitate si deficient spiritus, aut facultas generandi imbecillis, aut materia minus utilis, vel non sufficit ad eorum generationem.

Contingit insuper hic defectus spirituum dupliciter:

1. Ab extrinseco, si cerebri vasa sanguiflua ictu vel vulnere

re laedantur, & sic ex nimia hæmorrhagia spiritus deperdan-
tur.

2. Ab intrinseco, quando ex plethora vasa cerebri rum-
puntur, & hæmorrhagia oritur, apoplexia supervenire pot-
est.

Qualitate peccant, si vapores & spiritus narcotici illos
incaffent aut sopiant, & motum eorum modò impediunt, mo-
dò inordinatum reddant, adeò, ut nullus ipsis in organa sensus &
motus influxus concedatur, tantum abest, ut animales actiones
edantur, quin potius aboleantur. Quod ipsum quoque proveni-
re à narcoticis potest, opiatis nimirum si nimia dosi & tempore
minus conveniente, & ægrotis qui catarrho ac similibus labo-
rant, exhibeantur.

Deinde à venenatis vaporibus, si illi improvidè naribus
hauriantur, apoplexia orta est; cujus exemplum *Langius propo-
nit lib. 1. epist. 43.*

Humores præterea sive sint alimentarii sive excrementitii
suum symbolum quoque in apoplexiâ producenda conferunt.

Sanguis succus aliàs alimentarius, si excessu peccat (quod
vitium plethora dicitur) vasa cerebri replentur ita, ut spiritibus
meatibus nimis compressis & angustioribus redditis, transi-
tus denegetur, quod approbat *Ibn Sina l. 3. Fen. 1. tract. 5. c. 12.*

وما الذي يكون قرب مغازي
الروح البب الدماغ فذلك عند
شد السر بيان ولعرق من
شدة الامتلاء وكثرة الدم
فلا يكون الروح منصرف

illa autem, quæ est in meatibus spiritus ad cerebrum, est cum oppilan-
tur arteria & vena ex vehementia repletionis & multitudine sangui-
nis & spiritus non habet transitum.

Externè si quando accidit, ut vel contusione vel ictu vel

alio modo impetuoso sanguis in cerebrum effundatur, apoplexia saepe existit. Hoc testatur Fernel. l. 2. de abdit. rer. caus. c. 15. ubi scribit, se in cadavere apoplectico sanguinis extravasati & concreti duob cochlearia circa rete mirabile invenisse.

Cæterum quod circulatio sanguinis impedita apoplexiam excitare possit, eleganter probat Magnif. Du. D. Rolsincius in dissertatione anatom. l. 6. c. 50. p. 1244. his verbis: Si torcular obstruatur, & labenti sanguini obex objiciatur, tum turbatum plena fiunt omnia sanguis ex sinibus retrò præcipitatur in tenuia & crasse meningis arteriolas, principes turbantur adiones, & animales spiritus in organa sensus & motus non influunt.

Inter humores excrementitios, ut vocant, primus jam habetur pituitosus, cujus officina sive locus generationis sunt partes corporis humani, sedes verò, in qua colligitur, atque excernitur, habetur imprimis cerebrum. Hic ut procreet saepe apoplexiam, extra dubitationis aleam positum est, quia in se & suâ naturâ est frigidus, glutinosus & crassus, idcirco etiam facile obtinet vim occidendi aut obstruendi. Quod jam olim Galenus in comm. aphor. 31. f. 3. prædixit, quod apoplectica passio fiat, cum caput repletur pituitâ: & pergit eodem in loco. Nullus morbus adeo senili ætati familiaris ac Apoplexia quia, in ea ætate cerebrum pituitosis repletur superfuitatibus. Ibn Sina huic quoque adstipulatur, quando scribit l. 3. Fen. 1. et. 5. c. 12.

وَمَا كُنَّا بِمُحِبِّينَ لِمَا يَكْفُرُونَ
وَمَا كُنَّا بِمُحِبِّينَ لِمَا يَكْفُرُونَ

Humor apoplexiam efficiens phlegmaticus est ut plurimum.

Hinc experientia edoctus scribit Illustris Rolsincius in dissertatione l. 1. c. 13. p. 179., quod post obitum a pituitosis humoribus supra spinalis medullæ principiam ejusque caudices collectis subortum hoc ferale symptoma bis observaverit.

Tandem confirmat hoc quoque, ut ex practicis constat, confessio apoplecticorum, qui, priusquam in hoc malum incurrent, de capitis gravitate conqueri solent, quæ hujus gravissimi affectus prodromus habetur.

Excre-

Excrementitius secundus sequitur Melancholicus, qui e-
jusdem ferè qualitatis & naturæ est cum primo. Hic enim
crassus & frigidus ab omnibus habetur, propterea si causa apo-
plexia fit, non mirandum est. Hoc etiam magnus Hippocrates
f. 6. aphor. 56. testatur his verbis: Τῶσι μελαγχολικοῖσι νε-
σμάσιν ἐς τὰδε ἄπικίνδονοι εἰ ἀποπληξίης ἢ ἀποληξίην τὸ σῶ-
ματ' ἢ ἀσασμὸν ἢ μανίαν, ἢ τύφλωσιν σημαίνεσσι. Morbis
ex melancholia ortis malè & periculose ad hæc membra fit me-
tastasis, unde fit apoplexia corporis vel spasmus, vel mania, aut
cacitas.

Recentiores etiam concedunt quidem, quod melancho-
licus humor faciat ad Apoplexiam producendam, verum non ut
causa solitaria, sed ut focia, quatenus hic cum pituitoso simul
concurrit. Inde Nymmanus c. 1. p. 121. dicit: *nurò solam melan-
choliàm, sed ut plurimum cum pituitâ commixtam, Apoplexiam ex-
citare credimus.*

A Bilioso, qui tertius est, an Apoplexia dependeat, nos
merito calculum subtrahimus. Nam bilis, quia naturâ cali-
da & acris est, attenuat potius humores ac facultatem stimu-
lat ad excludendum crassum & frigidum, quàm ut illum fove-
re atque adaugere debeat. Privativè quidem, si quid huic tri-
buere licet, eundem affectum procreat, quatenus ex absentia
illius humores crassi ac frigidi permanent immobiles. Positi-
vè verò si præter naturam in cerebro confluerit, morbos po-
tius calidiores, vigiliis nimirum, deliria producit.

Quartus & ultimus serofus dicitur, qui, cum iterum tenuis
& fluxilis est humor, hujus morbi causa fieri nequit. Quando
verò contingit, ut ille in capite dissecto reperiatur, illum tu-
tius hydrocephali, quàm apoplexiæ præsentiam statuimus.
Etsi tandem concursus ejus conceditur, cum aliis humoribus
conjunctim hoc efficit.

Vapores narcotici, ut supra quodammodo monuimus, ex
variis rebus, opio, spiritu vini, imò nonnunquam humoribus
peculiariter corruptis elevati, spiritus animales ad motum in-
eptos reddere & humores cerebri increassare queunt, ut vel ob-
struen-

struendo vel comprimendo spiritibus viam præcludant: teste
Magnific. Rolincio in Particul. capitis affectibus.

Helmertius accusat venenum nescio quod anodynum.

Paracelsus cum Chemicis à fr̃o peccante Apoplexiam de-
 pendere unanimiter fatentur.

Relictis horum iudiciis dissidentibus, inquiramus jam cau-
 sas Apoplexiæ remotiores.

CAPUT V

de

Causis Remotioribus.

HÆ triplices sunt: Naturales, Nonnaturales & Præternatu-
 rales.

Inter NATURALES primum locum sibi vendicat hęc
temperamentum frigidum ac humidum, deinde quoad corporis
 constitutionem caput permagnum cum reliquis membris pro-
 portionem non habens. Denique ÆTAS SENILIS, quæ præpri-
 mis huic malo inopinato exposita sive obnoxia, ut etiam hoc
Hippocrates confirmat *s. 3. aphor. 31.* Licet juvenilis non abeat im-
 munis.

NONNATURALES juxta *Kyper. l. 2. Institut. c. 6. § 10.*
 dividuntur in necessarias & nonnecessarias sive contingentes.

Ex NECESSARIIS nonnaturalibus prodit I. AER,
 qui adeo necessarius, ut ne momentum quidem privato eo su-
 peresse ac vitam agere possimus. Si frigidus igitur & humidus
 excedit aer, Apoplexiæ causa fieri potest. Nam humidus ce-
 rebrum pituitâ replet, quam frigidus condensat, & sic postea,
 spiritibus in organa sensus & motus influentibus transitus dene-
 gatur atque Apoplexia oritur.

Quod *ava* *regi nata* contingere potest: *ava*, quando tem-
 pore autumnii hyemis aliove pluvix abundant; quod etiam
 confirmat *Hippocrates s. 3. aph. 16. § 23.* Luna, quæ dicitur hu-
 morum domina, huic affectui suum esse facile superaddere,
 potest: sic *Alexand. Benedict. l. 5. de curat. morb. c. 33.* testatur,
 mul-

678.
multos, qui Lunæ radiis nocte expositi fuere, manè sideratos fa-
ctos esse.

Raritas verò, quando sidere verno autumnali vel alio quo-
que exhalationes è terra surgentes aërem inficiunt atque cor-
rumpunt. Hoc *Ibn Sina* de vere testatur l. 1. *Fen.* 2. *doct.* 2. c. 6.

ولتكر ذكوة في المذمومين
موان المذموم نكدن في
السكنة والفعال Et propterea

quod ipsum (ver) in phlegmaticis materiam phlegmatis movet, ac-
cidit in eo apoplexia & paralysis & juncturarum dolores. & Hip-
poc. de astumno aphor. 13. f. 6.

Fumus calcis opido noxius habetur à multis, quando
hic igne carbonum in hypocausto recens illito elevatus
aërique commixtus inspirando attrahitur: cujus exem-
plum refert *excellentiſſ. Dn. D. Mabius p. m.* de Rectore Hallen-
ſi, qui in muſæo ſuo calce denuò illito atque illustrato ſtu-
diorum forte & animi gratia commoratus paulò poſt Apo-
plexiâ correptus ac mortuus eſt.

II. CIBUS & POTUS in hoc affectu ſeſe exhibent,
enodandi, quando nimirum quantitate, qualitate & utendi
modo excedunt.

Certum eſt, quomodo hi corpus noſtrum alterare &
habitum ejus, ſi iis non legitime utamur, mutare poſſint.
His enim copioſè ingeſtis, facile contrahimus corporis ca-
chexiam, ſcabiem, & apoplexiam, uti, ſi rationes deſice-
rent, experientia ad nauleam uſque detexit atque detegit.
Sola jam vini ingurgitatio ad confirmandum hoc ſufficit:
Hæc enim calidum innatum infirmit, vel etiam extinguit,
unde pituita & cruditates variæ exiſtunt, quæ poſtea hujus
morbi autores evadunt.

Qualitate deinde ſi peccat cibus, fomes quoque hu-
jus mali ſapè fit, ut ſi viſcidus, crallus & frigidus exhibetur,
vaſorum obſtructiones & apoplexiam inducit.

C

Pa-

574

Pariter quoque si narcoticâ vi præditus est potus: quoties enim contigit, ut ingressi cellam musto vel vino repletam forte fortuna in apoplexiam inciderint.

Denique utendi modo cibus potusque etiam maximè nocet, si nimirum homines vel ex solo cibo vel potu solo vivunt, ut hoc experientia comprobatur. Novi duas ex genere mulierum, quæ sæpius, quàm primum Sol exortus est, spiritui vino supra modum ingurgitato vinum generosum superaddere ceperunt, & sic citius opinione suffocata perierunt.

III. SOMNUS & VIGILIE suum hîc merentur locum. Ut naturalis & nocturnus somnus ritè institutus summè proficit, ita è contra præter modum & diurnus statim à cibo factus officit: Hoc ipso enim coctio impeditur, aut infirmatur, ascendunt nimis crudi, crassi ac humidi vapores, qui cerebro molestias creant, gravando ac obstruendo illud.

Inordinatus quoque & quidem supinus decubitus huic morbo fomitem suggerit, aliisque occasionem præbet, contestante *Ibn Sina libro 1. fen. 3. doct. 2. cap. 9.*

ولما الاستلقاء فهو شرير
بسبب الامراض الربية من
السكنة والغالج والكابرس

Resupine autem dormire est malum & ad malas præparans egritudines, sicut Apoplexiam, & paralyfin, & incubum.

Vigiliæ nimia quoque noxiæ sunt, si enim noctes trahunt infomnes, cruditates cumulantur, & exinde mala existunt, ut confirmat *Autor summus de vict. nat. in acut. 2. p. 56.*

IV. MORUS & QUIES coincidunt ferè, si excessus committitur, cum prioribus: Vita enim otiosa & sedentaria minus proficua est; calidum nativum segne in concoquendis cibus redditur, crudi ac frigidi humores coacervantur, & lerna malorum suscitatur.

Nec minus motus nocet, si illegitimus & nimis magnus

gnus peragitur. Crudo enim adhuc cibo vel corpore jam-
tum crudis humoribus repleto, si motus nimius supervenit
coctio impeditur, vitiosi succi in corpore distrahuntur, &
obstructiones apoplecticæ interdum succedunt.

V. EXCRETA & RETENTA quomodo habitum corpo-
ris nostri naturalem in præternaturalem mutare possint,
nemo non animadvertit. Retenta enim justo diutius, sive
sit semen sive alia excernendorum suo tempore genera, fa-
cile corrumpuntur, corrupta varia eaque gravissima affe-
runt corpori humano symptomata. Quod ipsum ex op-
posito melius elucescit; si enim excretio superflua contin-
git, vires enervantur, corpus refrigeratur & apoplexia ori-
tur. *Placerus & alii permultos in ipso actu venero Apople-
xiâ correptos ac mortuos esse observarunt.*

VI. ANIMI *passiones* sive intensissimi affectus quid
detrimenti corpori inferant, omnes norunt. Hi enim ma-
ximam in excessu obtinent potentiam ut alterandi corpus
nostrum, ita quoque Apoplexiam invehendi. Notæ sunt hi-
storiarum eorum, qui ex nimio gaudio Apoplexiâ correpti vi-
tam amiserunt. Recenset *Forestus lib. 10. observ. 70. p. 403.* his
verbis: *Multos conspeximus, tam viros, quam mulieres ex irâ ve-
bementiore & animi percussione in Apoplexiam incurrisse. Quæ
plura desiderat, evolvat modò magnorum medicorum observa-
tiones.*

II. NON NECESSARIÆ SIVE CONTINGENTES fiunt I. per
fortunam & casum.

Per fortunam suam Ananiam cum muliere sua Apople-
xiâ periisse testantur Acta Apostolorum cap. V.

Per casum verò notavit *Fabric. Hildan.* exemplum quod-
dam de sene 50. annorum, qui ex colapho impacto Apo-
plexiâ obiit. *observ. c. 6. & obs. 9. p. 507.*

Hoc malum etiam à violentis externis alio modo in-
ficiis ortum esse copiosè inveniuntur observationes, Suc-
currit mihi jam exemplum quoddam horrendum de pota-
tore animosissimo, sed hac in occasione stupidissimo, qui
plurimis ingestis poculis, repetiit rursus haustum salutis

676

nescio cuius, & hauriendo suffocatus abiit. Itaque Germanus jure summo hisce heluonibus inurat hoc proverbium: *Es ertrinken ihrer mehr in Gläsern / als in Wassern.* O audacia detestanda! cogitarent hi potatores de ratione reddenda, certè abstinerent & dicerent:

*Opto tibi multam, nullam tibi poto salutem
est porior potâ sicca salute salus.*

2. Per contagium an quis Apoplecticus fieri possit, maximè ambigitur? Potest intereâ, si corporis dispositio ad apoplexiam subeundam simul adest, aliquid admitti.

3. Per hereditatem an propagetur; difficilior quæstio est? Francisc. Oswaldus Grembs l. 2. c. 1. §. 10. scribit Apoplexiam actualiter in femine latere per modum morborum hereditariorum; quod tamen absolute loquendo nemo profitebitur.

Tandem causæ PRÆTERNATURALES sunt intemperies cerebri frigida & humida, morbi melancholici, læsiones capitis ab extra, dolor capitis, vertigo, tinnitus aurium diutius durantes, morbi lienis, uteri, scabies retropulsa & hujus farinae alia.

CAPUT VI

de

Apoplexiæ differentiis.

Hippocr. sect. 2. aphor. 42. dicit: *ἀσθεν δὲ πρὸν ληΐλω ἰσχυρὸς μὲν ἀδύνατον, ἀσθενέα δὲ ῥηίδιον.* Apoplexiam fortem discutere quidem impossibile est: debilem verò non facile. In quo in genere dividit Apoplexiam in fortem ac debilem.

Fortis rursus suos admittit gradus, uti Galenus in comment. ad hunc aphor. illustrat.

GENERIS itaque ratione fortissima atque acutissima habetur illa, in qua licet respiratio ad sensum planè deficiat, ægerque cadaveris instar jaceat; tamen actu primo superest respirandi facultas.

Exin-

677
Exinde etiam Medici cautioreſ interdunt, ne ante triduum aut horas 72. (in quibus omnium humorum circula- tio peragi debeat, ut multi conſpirant) Apoplexia, defuncti terræ committantur, aliàs enim facile ludibrio exponere poſſent ſepelientes. De hoc hiſtorias duas mihi notas, niſi materia nimis excreſceret, annectere poſſem. Interim exempla abundè ſuppeditant *Foreſtus lib. 10. obf. 79. Schenck. obf. 150. & alii.*

Fortis deinde eſt, in qua reſpirandi virtus reſtat, ſed ægrotus ſumma cum difficultate laborat, adeò, ut ſimul ſpuma ex ore profluat.

Minus fortis præterea & quaſi inter fortem & debilem media eſt, in qua neque intenta neque violenta reſpiratio adeſt, inæqualis tamen eſt, & intermittens.

4. *Debilis* tandem eſt, quæ parva dicitur, & aliqualem ſervat ordinem, uſui verò non ſufficit.

Alia deinde genuina ſeu vera, alia ſpuria ſive notha dicitur, quæ ſcilicet ex Apoplexia & Epilepſia conjunctim conſtat.

Cæterùm ratione ſubjecti alia eſt per *effentiam* talis; (ſive hæc ab obſtructione ſive compreſſione, ſive ipſâ cerebri ſubſidentia dependeat, perinde eſt.) Per *conſenſum* alia, quatenus aliena corporis membra ſubjectivè affecta principio huic materiam morbificam communicant.

Alia inſuper eſt totius corporis, Apoplexia ſimpliciter & in rigore ita dicta; alia alterutrius tantum lateris, aliàs Hemiplexia vel Paraplexia dicta: alia tandem unius partis, quæ ſpecialiter paralyſis dicitur.

Poſtea ratione *cauſarum* alia eſt interna, alia externa, quæ à cauſa extrinſeca oritur, ut à capitis contuſione, alapa & ſimilibus.

Rurſus alia hæreditaria, quæ nobiſcum nata dicitur: alia acquiſita, & ſucceſſivè à rebus, corpus noſtrum affi- centibus, introducta.

Ratione humorum, (ſive ſint alimentitii ſive excrementitii) alia vocatur ſanguinea, alia pituitoſa, alia melancholica.

678

Ratione ortus alia existit primigenia , alia recidiva ,
quæ ob reliquias prioris paroxyfmi recrudescit.

Ratione graduum vehementiæ alia invadit debilis &
non aded fortis , alia vehemens & fortis , alia denique acu-
tiffima & fortiffima ingruit.

Occasionaliter denique , ut distinctionem *Helmontii* sub-
nectam , quam in *Tr. de jure Duumviri* . p. 248. continet , divi-
dit ille Apoplexiam in magnam & parvam , quarum hæc à
fpiritu influente affecto descendit ; illa verò simul institum
includit.

CAPUT VII

de

signis diagnosticis

Apoplexiæ.

Cognito & explorato morbo , facilis ejus succedere pot-
est curatio . Ut igitur eò feliciùs progrediamur in me-
thodo curativâ , viam nobis sternunt **SIGNA DIAGNO-**
STICA.

Signa Apoplexiæ diagnostica sunt , quæ affectum hunc
modò proximè imminere sive in fieri , modò jam jam in fa-
cto adesse docent , insuperque subjectum , causas ac even-
tum notificant.

SIGNA Apoplexiæ IMMINENTIS diagnostica sunt prinio
dolor & gravedo capitis subito ac vehementer invadens , teste
Hippocrate *f. 6. aphor. 51.* ubi verba sic se habent : *Ουδόνισιν*
ὕψαινωσιν ὀδύνας γίνονται ἐξ αἰφύνης ἐν τῇ κεφαλῇ , καὶ ἀπορρη-
μα ἀφώνος γίνονται καὶ ῥέγχεσιν , διπλωλῆται ἐν ἐπιτά ημέρησιν ,
ἢν μὴ πυρετός ὀπιλάσῃ . *Quibus sanis dolores subito fiunt in ca-*
pite , si subito obturescunt & stertunt , intra septem dies moriuntur ,
nisi febris supervenerit .

Deinde sensus torpores & stupores juxta *Coum* 2. *coac. pra-*
not. cap. 1. & 2. ubi inquit : *καρχαὶ καὶ ἀσάθησῆται , καὶ τὸ*
ἐν τῷ

ἄθροισμα ἀποπληκτικῶν συμφορῶν σημεῖον. *Torpores
& stupores præter consuetudinem evenientes, Apoplecticorum pro-
ximè contingentium signum.*

Cæterum vertigines crebra Apoplexiæ quoque prodromi sunt, ut testatur *Ibn Sina lib. III. fen. I. tractat. V. cap. 1.*

والدوار للمهتور نحو خلع
فبالمهتور بالسكرنة

Et vertigo quidem frequens propriè in decrepitis, nunciat Apoplexiam.

Insuper incubus *Ibn Sina lib. III. fen. I. tractat. V. cap. 1.*

الخائف هو مقدمة للوباء
الثلاث لما المصروع ولما
السكرنة ولما المانيا

Incubus est præcessor trium agritudinum aut Apoplexiæ, aut Epilepsiæ, aut mania.

Epilepsia imprimis senum, tremor totius corporis, præcipuè manuum hæc quoque accusantur à Petrao in Nosolog. disertat. VII. de Apoplex. p. 78. 129.

Denique *Tinnitus aurium ac lingua balbuties non carent periculo: quod Hippoc. 7. aphor. 40. confirmat.*

PRÆSENTIS Apoplexiæ SIGNA diagnostica sese fi-
stunt manifestissima.

1. In ordine ad GENUS occurrunt illa signa, quæ ab ipsis actionibus lapsi desumuntur. Omnes enim actiones ferè sunt ablatae, nullus visus, nullus apoplecticorum sermo, neque ullus etiam auditus ac tactus attenditur.

2. A LÆSIONIS MODO, quoniam Apoplectici repentiè actionibus privantur & cadaverum instar eorum corpora ceciderunt ac jacent immobilia. Exigua superest respirandi facultas, interdum ferè nulla ad sensum apparet, omnia membra quasi conquassata ac prostrata videntur, conspici-
tur spuma circa os.

3. Ra-

680. 3. Ratione FORMALIUM DIFFERENTIARUM signa no-
tantur diagnostica.

An fortis aut debilis habenda sit apoplexia ex respi-
rationis læsione iudicium ferre licet: quia spiritus anima-
lis non potest vel non sufficit, ut officio suo fungatur. In
forti ad sensum planè abolita videtur respiratio. In debili
tandem læsa est & stertorosa.

4. Ratione DIVERSARUM CAUSARUM signa diagnosti-
ca non sunt silentio sepelienda.

A pituitâ si originem suam sumserit, Apoplecticus ex-
hibebit nobis faciem subalbidam, ac tumefactam, corpus
album ac molle, notabilem oris humiditatem.

A melancholiâ si derivatur, facies ex livido nigricabit,
æger erit temperamenti melancholici, atque hisce antea
usus est cibus, qui postea huic malo fomitem suppeditave-
runt.

Si à *sanguine* ortum suum traxerit, facies ex plethora
rubere, oculorum venæ tumere debent, vel ob sanguinem
quantitate aut qualitate peccantem, vel ob venæsectionem
consuetam jamque diutius, quam par est, intermissam.

Serosa colluvies si aliàs abundet, eam concurrere, conje-
sturandum: ut Schröterus *tr. de humoribus.* & Piso de *colluvie
serosa*, abundè explicant,

Si *vapores narcotici* in causa fuerunt, signa erunt omnia
remissiora; contrahitur sic Apoplexia ex cibus vaporibus
hisce pollutibus, vel ex aliis rebus, quæ vapores tales effla-
verunt.

Denique *ab extrinseco* si acceperit, signa statim hoc no-
tificabunt, & quomodo acciderit, circumstantes sufficienter
explicabunt.

Hæc omnia itaque consideraturus medicus, quando
ad apoplecticum curandum invitabitur, non tam famæ suæ,
quàm salutis proximi consultum ibit. Varii enim occur-
runt in praxi affectus, qui iisdem ferè signis cognoscuntur.
Ut ergo circumspiciens agatur, quadam circa dignotionem
apoplexiæ ab aliis consimilibus affectibus scitû necessaria
subnectere lubet.

Dif.

681.
Differt Apoplexia à *Lethargo* his ipsis, quod apoplectici cum stertore respirent, & licet pungantur aut tangantur, nihil tamen sentiunt, nec excitari possunt: *Lethargici* quamvis etiam somno teneantur alto, ex illo tamen stertoris experte rursus puncti aut tacti resurgunt.

Deinde *Lethargici* febre simul laborant, *Apoplectici* verò rarissimè in paroxysmo.

Denique illi sensim aut successivè incurrunt *Lethargum*; hi autem subitò seu repentè incidunt in *Apoplexiam*.

Carus ab *Apoplexia* sensu tactus distinguitur. In caro enim omnibus sensibus ablatis superest tactus, quia puncti sentiunt, membraque hinc inde commovent; quod in *Apoplexia* non contingit.

Insuper *carus* paulatim ingruit, libera cum respiratio-
ne sine stertore; sed *Apoplexia* cum stertore & ablata respi-
ratione.

Hæc tandem desinit in paralyfin, ille verò citra paraly-
fin evanescit curando.

A *catbarro suffocativo* discernitur ideò, quia ille sensus omnes salvos reservat, detentâ tantummodo respirandi virtute. Ille postmodum, si extrema minatur ac infert, hominem sano sensu motuque integro deprehendit ac suffocat; *Apoplexia* verò, quamprimum invadit, omnes sensus evertit ac tollit.

Catalepsis præterea in hoc differt ab *Apoplexia*, quod *Cataleptici* in eodem situ, in quo deprehensi sunt, sive sedentes sive ambulantes, rigidi permanent; *Apoplectici* autem in terram ruunt, atque membra non rigida, sed resoluta & flexibilia recipiunt.

Ab *Epilepsia* *Apoplexia* dignoscitur, quia *Apoplectici* trunci arboris in terram dejecti instar jacent nec moventur, *Epileptici* verò motu violento ac convulsivo modò hùc modò illuc circumvolvuntur.

Postea quoque *Epilepsia* per temporis intervalla recur-
rit, estque pueris præprimis familiaris: *Apoplexia* verò non

682. adeò sæpè redire solet, estque adultis & senibus maximè communis.

In *Ecstasi* melancholica differentia gratiâ pulsus ac respiratio obscurè observantur, ægrique excitati mira loquuntur, quod eo modo in Apoplecticis non advertitur.

In *Syncope* ad sensum vix respiratio attenditur; Apoplectici verò abolita ferè respiratione cum stertore spiritum ducunt.

Pulsus præterea Apoplecticorum sentitur, non autem in *Syncope*: rubet quoque ut plurimum facies, membrorum resolutio adest in apoplexia; pallet verò facies in *Syncope* & os contrahitur.

In *uteri suffocatione*, frigus totius, color faciei pallidus, respiratio violenta & difficilis, & ferè nullus pulsus restat. Mulieres prius, quàm hysterica passione laborare incipiunt, conqueri solent de dolore inferiorum corporis partium: In apoplecticis pulsus supermanet, & antequam corripuntur, dolore capitis afficiuntur.

A *paralyfi* distat tandem gradu vehementiæ; nam illa non adeò intensè ac repentiè irruit atque hæc: deinde illa solum partem seu latus corporis alterutrum invadit, hæc totam corporis substantiam pervadit.

SUBJECTUM, quod hîc primariò denominatur principium spinalis medullæ, an essentialiter laboret, an verò materia morbifica ab aliis partibus subjectis transmittatur, causæ antegressæ atque singularum partium constitutiones manifestabunt.

Denique Apoplexia causis an ab internis, an verò externis introducta sit, partim totius corporis, partim uniuscujusque partis temperies & dispositio notificabunt.

CAPUT VIII

de
salutis & mortis, longitudinis
& brevitatis ac modi eventus prognosi.

Si

Si rationem GENERIS in prognosi, utut omninò respicienda sit, habere liceat, omnis apoplexia, quæ in subtractione operationum animalium præsertim consistit, ostendit se nobis periculosam, primò ob principii passivi nobilitatem, deinde ob repentinam morbi ipsius vehementiam atque invasionem.

Utrum autem hic affectus absolutè & simpliciter statim magnus ac periculosus cenferi debeat, ex intensiore aut remissiore gradu invasionis ejusdemque symptomatum, magnitudine colligitur. Hujus præsentis morbi jamdudum prognosticon summus Autor s. 2. aphor. 42. nobis communicavit, dum ibi inquit: *Solvere Apoplexiam fortem impossibile, debilem verò non facile.*

Cæterum magnitudo apoplexiæ ex diverso respirationis læsæ gradu dijudicatur: si illa respirandi facultas aliquem adhuc servat ordinem, debilis pronunciatur, & curatu difficilis. Vehemens autem habetur illa, si virtus respirationis violenta ac inæqualis existit. Si denique penitus ferè abolita animadvertitur respiratio cum stertore, ac spuma circa os, tunc acutissima, prorsusque ut plurimum incurabilis evadit, uti asserit hoc etiam Galenus 2. aphor. 42. & Hippoc. s. 2. apb. 43.

Huic tamen contrarium ex Autoribus multi æquè ac experientia ipsa affirmant, quòd nimirum spuma circa os observata in apoplecticis non semper ac necessariò sit signum lethale, sed interdum & quidem rorò salutis vestigia relinquat.

Magnif. noster Rolsincius ad decidendas hasce diversas sententias libro superius citato adhibet distinctionem inter spumam pulmonum roridam & catharrhalem vel salivalem.

Cùm spuma sit, inquit, quando cordis fuligines, humori proprio pulmonum à cordis caliditate spirituumque agitatione permixtæ, pulmonum violento motu foràs eliduntur; fieri aliter vix potest, quin pulmones substantifico & connato suo humore privati comprimentur, suam spartam

deserant, calori cordis eventilatio & fuliginum exclusio necessariò denegetur, morsque in propinquo sit.

Cum verò spuma ex salivali, catarrhali & pituitosâ materiâ à spiritu permeante agitata, & acri mista generatur, & spumæ potius speciem habet, nullum periculum subest, quin hæc boni sapè nuncia, naturâ laudabiliter excernente, à capite descendit.

Hoc etiam probè notandum, quod interdum quidam, absque spuma præfagiente, Apoplexiâ extinguantur, fortasse, quia causa acutissima ac potentissima vires ilicò prosternit, & calorem nativum suffocat.

Stertor, si simul adsit Apoplectico, quid portendat, Hippocrates explanavit *f. 6. apher. 15. Qui valentes capitis dolore repente corripuntur, & protinus muti fiunt & stertunt, intra septem dies intereant, nisi febris super venerit.*

Ubi interpretes febrem non mediocrem ac remissionem supervenire debere contendunt; quod ipse Hippocrates, *prophet. 2. apher. 50.* approbat, dum scribit; subitaneis Apoplexiis si febris diutina & mediocris superveniat, periculosum pronuntiandum esse. Febris igitur illa æcuta, fortis ac essentialis esse debet à singulari humorum & spirituum commotione atque effervescentia suborta, ut eo citius materia morbifica discutiat,

Recentiores autem rursus contrariam ferunt sententiam, ex quibus unus est *Nymmanus cap. 37.* qui à minori ad majus argumentatur ita; Si mediocris febris periculosa Apoplecticis perniciosa, sequitur, quod multò periculosior erit fortior. Facile autem excipitur, quod febris fortis intelligenda, quia in eâ materia perfectius movetur ac in debiliori, ubi imperfectus motus materiæ, turbam potius humorum, concitat, quam ad exitum eos disponit.

Stertor coincidit præterea ob resolutionem gutturis & musculorum laryngis & thoracis, spiritus expelli liberè non potest, sed diu in gutture hæret, donec alius superveniens cum necessitate urgente protrudat, & epiglottida sic violentè

ter commoveat, ut Magnif. Rolfincius docet in libro supra citato.

Ceterùm *Hippocrates 2. coac. prenot. c. 23. t. 3.* singularem promittit spem, si per hæmorrhoides excernenda excernantur.

De S U B J E C T O si quid præfagire licet, semper si essentialiter seu primariò laborat, gravius, citius ac periculosius pendet affectus genus, quam si accidentaliter, secundariò seu per consensum afficitur, quod facilius & felicius abigitur.

De C A U S I S postea si etiam aliquid prædicendum est, hoc profectò est: Quò materia obstructionem efficiens lenta magis ac pertinacior est, eò periculosior ac gravior ipse judicatur affectus. Periculosus itaque est, si à melancholia oppilatio oritur, quam à pituità aliisque internis, habito tamen quoque respectu ad gradum intensio nis. Periculosissima illa ab omnibus pronuntiatur, quæ ab extrinsecò, fracturà nimirum cranii, læso cerebro ejusque membranis, ita ut sanguinem extravasari oporteat, introducitur.

Gravius postea censetur hoc malum, si juvenem deprehenderit, quam si senem, fortè, quia non ad eò à naturà senis alienum esse videtur, juxta *Hippocrit. s. 2. aph. 43.* Præterea cum juvenis naturà fortior ac alacrior, eò validius malo resistere vult, sicque vires destruantur.

Quicquid tandem sit, si eò ventum est, unusquisque apoplecticus suo indiget clypeo.

Ratione L O N G I T U D I N I S, brevi temporis spatio aut mortem accelerat, aut salutis redituræ quoddam præfulgelumen.

Refertur Apoplexia ad peracutos morbos exquisitè tales, qui dividuntur à *Galen. 2. aphor. 19.* in illos vel cum febre conjunctos, vel sine febre invadentes, tandem Apoplexiam in classem illorum, sine febre ingruentium includit. Illa enim modò breviori, modò longiori, modò denique & quidem plerunque 24. horarum spatio suum solvit debitum.

Respectu M O D I E V E N T U S, Apoplexia aut necat, aut mutatur in paraly sin, ut *Rasis* attestatur *lib. 1. cap. 1. p. 3.* Fortissima

686

rissima plerumq; ad mortem tendit ob calidum innatum extinctum, & facultatem respirandi interceptam.

Debilis verò interdum salutem promittit, si materia aut per hamorrhoides exterminatur, aut feбри discussa eliminatur.

Rarò perfectè solvitur & per se sola evanescit, sed ut plurimum in alium morbum, utpote paralyfin desinit.

Rarissimè in universalem, sed particularem terminatur, in qua sæpè non sensus sed motus solùm cessat,

Interea itaque manet verum, quòd omnis Apoplexia sit periculosa, sed non omninò omnis desperata. Sæpius accidit, ut Apoplectici à medico quodam prorsus derelicti, & mortuorum instar à multis habiti sunt, qui tamen, postquam ad sepeliendum traditi fuerint, ad vitam redierunt, uti hoc *Ibn Sina* 3. fen. 1. tr. 5. c. 12. singularibus mirandisque exemplis illustrat.

Et *Zacutus Lusitanus* eleganti historia confirmat *libr. 1. pax. med. admir. obs. 19.*

Idcirco etiam hoc tempore jubent medici cautiore, ne Apoplecticus statim, sed post dierum trium intervalla sepe-liatur.

Quod ipsum ob humores tardos *Ibn Sina Fen. 1. libr. 3; Tr. 5. c. 12.* approbat: Et *Forestus l. 10. obs. 79.* rationem hujus temporis determinati subjungit, quia sc. humores intra hoc temporis 72. horarum spatium motum suum absolvunt.

Si denique explorandum est an vita adhuc superfit, *Joël libr. 1. Pract. f. 3. p. 181.* singulare quid edocuit, nempe candelam aliquam accensam naribus esse applicandam, ex cujus lucis motu dignosci posse arbitratur, vitam adhuc superesse. Denique alii movent, ut speculum ori apoplectici admoveamus, quod si maculam ex halitu ejus contraxerit, vitam adhuc adesse, censendum esse.

CA-

methodo curandi Apoplexiam, materiis præsidiorum, quæ ex fonte chirurgico suggeruntur.

METHODUS hæc curandi nititur INDICATIONIBUS, *curatoriâ ipsâ, præservatoriâ, atque vitali.*

CURATORIA Apoplexiam ipsam respicit, cujus beneficio in paroxysmo subtrahi atque auferri debet.

PRESERVATORIA extra paroxysmum causas omnes, substantia, quantitate, qualitate, motu & loco peccantes debellandas atque excludendas esse præscribit, sicque imminenti viam quasi præcludit.

VITALIS requirit, ut subjecto laboranti succurrere, medicamentisque nobilissimis partibus aliis succumbentibus suppetias ferre debeamus.

Apoplexia in facto esse quocunque tempore si apprehenditur, ne æger prorsus suffocationem incurrat atque moriatur, iusta indicationum via sine mora aggredienda atque abigenda est.

Indicationes hujus morbi erunt principii spinalis medullæ obstructi vasorumque exinde dependentium reseratio, quæ feliciter succedit, si materia peccans & obstruens educitur, & humores varii generis, si violenter irruant, & molestiam pariant partibus, revelluntur, & deinde partes affe- & corroborantur, ut eò fortius & citius exterminetur atque evanescat.

MATERIAE PRAESIDIORUM igitur, si exoptatum finem obtinere velimus, ex ordinariis depromuntur fontibus:

CHI-

688

CHIRURGICO nempe, PHARMACEVTICO ac DIETETICO.

Ante omnia Medicus advocatus, priusquam ex prædictis fontibus aliud quiddam adhibere conatur, procurare debet, ut ægrotus temperato loco pariter ac justo situ collocetur: Situs enim non omninò supinus neque planè exrensus sit, sed aliqua ex parte sedens locetur, erectà quoad fieri potest, cervice, ut eò liberius respirare, ac sanguinis circulatio suo modo motum continuare possit.

Locus si forte non natura temperatus, arte conciliandus, de quo inferius.

Post hæc ex FONTE CHIRURGICO maximè conducent *repetite sæpius, moderata tamen concussiones*, ut via spiritibus pateat, & sic rursus officia sua exequi incipiant.

Frictiones quoque, quæ cum calidis linteis, Ole & ʒ sunt, fructuose peraguntur.

Naribus præterea etiam inungi debent ʒ ex specificis destillata & balsama apoplectica; Eadem insuper vertici atque occipiti inungenda sunt atque affricanda.

Ligatura artuum fortes non sine fructu instituuntur, eâ tamen notâ, ut modò relaxentur, modò constringantur, ne pars ex diuturniore, quam par est, ligatione, gangrænam contrahat.

Venesectio nobilissimum aliàs atque generosissimum in morbis profligandis auxilium, an in apoplectico conducibile, nec ne, probè consultandum est? Nam non omni tempore omnibus uti licet. Perpendendum ergò est in hoc affectu gravissimo, utrum à sanguine dependeat, & an vires & ætas adhuc venesectionem sustinere possint. Si hæc præmonita consensum præbeant, tum juxta illud: extremis morbis extrema debentur remedia, attendamus, quod Hippocrates 4. de nat. viis. acut. 1. 24. scribit: ἰσχυρότερον μὲν ἐν τῆσιν, ὡς μέγιστον πάλιν μέγα βοήθημα φλεβοτομία. Equale adjuvatorium, utrope magno morbo magnum remedium est. venesectio: & Celsus connotavit lib. 3. c. 28. Si post sanguinis missionem non redit motus ac mens, nil spei superest. Manet interea venesectio suo tempore instituta.

689.
stituta summum & pene divinum sublevamentum; quæ 1. ratione modi secandi debet institui in variis locis prout indicationes postulant, dein repetitis vicibus non uno numero actu.

2. Ratione sexus etiam variat: hujus enim diversitas modò suprà modò infra venam mittere jubet.

3. Ratione ætatis & virium, quæ nunc multum, nunc paucum, nunc planè nihil sanguinis detrahare permittunt.

Quæ præterea annotanda sunt in legitima venæsectione, ea sufficientissimè offert nobis *Excellentissimi Dn. D. Schenckii P. P. Præceptor. ac Promotor. mei omni observantia colendi, dissertatio de Venæsectione nuper habita.*

Postea venæsectionis loco maximum etiam emolumentum promittunt cucurbitulæ inter revellentia sine scarificatione applicatæ partibus quibuscunque usitatæ.

CAUTERIA denique actualia in nucha & vertice adhibita, SETACEA & VESICATORIA quoque suo non carent fructu, ut contestantur Practici.

CAPUT X

de

præsidiorum materiis, quæ ex fonte pharmaceutico supeditantur.

Quàm varia, virtuosa, atque nobilissima medicamentorum genera ex armamentariis medicorum, tum externè tum internè nobis utilissima suggeruntur, omnibus jamdiu notum est.

Curatio quidem ex pharmaceutico æquè ac aliis fontibus partim in paroxysmo, partim extra eum, si consideratur, distinctò modo instituenda. Hanc tamen seriatim proponere superfedemus, partim tempus perpendentes, partim practitorum libros undique repletos esse talismodi curandi

E di

di modo præscripto, considerantes. Pauca, proficua tamen inserviant, scopo utrique inservientia.

In Apoplexia, quæ materiam morbificam repellunt atque revellunt, primas vias aperiendo sæpè occurrunt suppositoria atque clysmata acria ac fortia cum specificis commista. Ea autem tam ante quam post venæsectionem pro subjecti constitutione locum inveniunt. Quia harum formularum copia luxuriant prædici permulti, præcipuè ubere videri possint optima ex *Sennere. lib. 1. prax. pag. 2. Rolsincio in methodo cognose. & curand. part. affect. differz. de Apoplex. p. 49. & Joël. lib. 1. præct. f. 3. p. 95.* ided, ne fastidium pariant, parùm subnectam, interim

℞. herb. salv. rorismar. beton. chamædr.
primul. ver. centaur. min. an. m℞.

flor. lil. convall. salv. rorismar.
lanvendul. chamæm. an. p. ij.

sem. fenic. pæon. carv. an. ℥ij.

rad. aristol. rotund. pyretbr. impem. pæon. an. ℥℞.
Coq. in s. q. v. commun. colat. ℞. ℥viiij, in quibus dissolv.

Electuar. hier. pier. cum agaric.
bened. laxativ. an. ℥℞.

℞. major. ruta an. ℥℞.
succ. rutæ inspiss. salv. an. ℥℞.

extr. castor. gr. vj. M. F. l. a. clyisma.

Clysteres si fortè in actum traduci nequeant certas ob causas, coquantur instar pultis seu redigantur in formam cataplasmatum, deinde extendantur super pannum & imponantur toti abdomini. Quod stratagema feliciter cedere testatur magnus vir in sua praxi.

SUPPOSITORIA quoque sua non carent efficacia.

℞. spec. hier. pier. c. agar. ℥ij.
puls. bell. alb. ℥℞.

℞. rut. ℥℞. c. s. q. mell. antihof.
F. l. a. Suppositor.

℞. ol. rorismar. colt. diasoloc. q. s.
℞. Stuhlspstein.

Postea

Postea curatio absolvitur, ut omnium ferè consensus approbat, emeticis seu vomitoris, quibus magni practici multum virtutis in profliganda apoplexiâ, si à pituita originem suam accepit, tribuunt. Dicunt enim his ipsis materiam spermatis ranarum instar in corpore hæsitantem, evacuari, totum corpus tam per medicamenti vim, quam per motum fortem, quem excitat, calefieri atq; instigari, spiritus sublatâ materiâ refocillari & facultates animæ, quæ antea ferias inire coactæ quasi fuerunt, rursus operari posse. Hæc in ipso paroxysmo rarò profunt, nisi magna & effrenis sit copia aliâs non educibilis, extra paroxysmum verò usutior.

Commiscent hisce specifica confortantia, ut eò citiùs & tutiùs operationem edant, & naturæ ad eliminandam materiam peccantem auxilium feratur.

Inter cætera non postrema habentur à chemicis *Ærialia* & *Glata*. ut:

R. *℥. vitæ vit. præp. gr. vj.*
 ∇ Salv. ℥j.

M. D. S. *Brechräncklein.*

Vel R. *ros. vit. miner. Salæ g. v.*
 inf. in ∇ cerasor. nigr. ℥j. per noct.
 Colat. add. sirup. de betonic. ℥ij.

M. D. S. *Sonderlich Brechräncklein.*

Alii sunt, qui prorsus emeticorum usum rejiciunt & quidem in paroxysmo, ut *Sennert. l. 1. præp. part. 2. c. 33. q. 6. p. 711.* item *Forest. l. 10. obser. 75. p. 413.* iis certo ante dicto modo describimus. Interdum quidem & ratio & experientia suadet propinanda esse. Ingeniosis igitur cautelis opus esse judico, si Apoplecticus ad curandum nobis offeratur. Variantibus enim conditionibus exigentiæ in subjecto, variat ipsa curatio.

Ad hæc, si Apoplecticus quodammodo liberatus fuit, & deglutitio salva est, purgantia eaque liquida offerri queunt, ut humores in capite relicti, aut in aliis partibus stagnantes, ne recidivam pariant, expurgentur.

E 2

Spe-

Specifica semper admiscere convenit: Ex numero purgantium extract. agaric. fol. senn. gialapp.

R. *extract. agaric. ℞.*
sol. in s. q. ▽ salu.
adde resin. gialapp. gr. vj.
sirup. de sacch. arab. ℥ij.

M. S. Purgirend Haupttränelein auff j mahl.

Si verò deglutitio laesa est, (quæ ob nervosum genus læsam plerumque & facile contingere potest) loco purgantium *avis* infundentium, clysteres fortes substitui atque injici queunt.

DIAPHORETICA sive sudorifera quoque magni viri hinc commendant, quæ suo modo locum habere possunt. ut

R. *℥ij diaphoret. ℞.*
dissolv. in spir. lil. convall. seu ▽ apoplectic. opt. q. s.

D. S. Schwigtränelein.

STERNUTATORIA etiam, præmissa corporis legitima evacuatione minus omittenda aut spernenda sunt, quia facultates sopitas maximè excitant, ut pulveres hujus generis varii offerri queunt. ut

R. *flor. lil. convall. summ. majoran. an. p. ij.*
sem. nigell. ℥i. tabac. opt. ℞.
pulverisentur ac instillentur gutt. 2. vel 3. 00 succin.

M. F. pulv. D. in charta S. Niesepulver.

Eandem virtutem, edit quoque 00 succini, si solum peninâ naribus Apoplectici inungatur.

Denique medicamenta ROBORANTIA subjectum passivum, & quidem specifica sunt summè necessaria, quia his neglectis, facile denudò in apoplexiam eamque periculosiorem incidunt convalescentes.

Ut igitur hoc præcaveamus, cerebrum confortandum, specificis, quæ toto morbi tempore interiùs pariter atque exterius summo cum fructu adhibentur.

Ex horum caterva sunt *essent. st. lil. convall. castor. Anrbos.*
omnes & singulæ aq. apoplectica, 00. succin. ruta, majoran.
anrb. campbor. & ex his præparata balsim. antiapoplectic.
& similia.

R.

Rx. *fl. lil. convall. prim. ver. an. ʒiʒ,*
essent. antbos. rorismar. salu. an. ʒʒ.

M. S. *Sonderlich Hauptmixtur wider den Schlag*
30. bis 40. Tropffen.

Eger itaque si ad pristinam sanitatem rursus rediisse videtur, tunc hypochondriis, utero, aut aliis partibus, si an sanam huic malo dederunt, specificis quoque succurrendum est.

ALTERANTIA non sunt negligenda, sed suo tempore propinari debent.

Si curationem ipsam ita Medicus prudens feliciter absolvit, posthæc ipsi minus erit difficile præservandi modum præscribere, idè nihil de hoc subjuncturus sum.

CAPUT XI

fonte diætetico in apoplectico observando.

Apoplexia cum sit affectus acutissimus, & sine morâ extrema minetur, non opus esse puto, ut multum de cibo & potu ægroto exhibere audeamus in paroxysmo. 1. ob deglutitionem læsam 2. ob appetitum dejectum: interim tamen quando paroxysmus quodammodo remisit, tenuissima victus ratio præscribenda est.

Necessum erit, ut **CIBI** sint boni succi citoque nutrites, aromatibus specificisque cephalicis conditi. **POTUS** cerevisia tenuis semper imprægnetur confortantibus, & à vino ad tempus absteat.

Cæterum quia non solum cibus & potus, sed reliquæ etiam res nonnaturales huic spectant, ideoque, quomodo singulæ debeant esse comparatæ, paucis subjungemus.

AER sit purus ac temperatus ad caliditatem vergens; si verò naturâ talis non invenitur, arte introducendus. **IN-**

E 3

mor-

634.

morbi principio æger ex somno revocandus, a LVUS quoque aperta sit servanda & veneris exercitium prorsus inhibendum.

Æger sensibus paulisper recuperatis sibi caveat ab IRA, FERRORE, & his similibus ac nimia REPLETIONE, in omnibus usum rerum sex nonnaturalium ad normam præscriptam observet.

Hæc tandem sunt, quæ proponenda esse censui: DEO Autori omnis boni sit honor & gloria.

CLARISSIMO

MERKELIO,

artis Pœoniæ candidato meritissimo, chimico præ multis expertissimo, de summis in Medicinâ HONORIBUS disputanti

Æ I O Σ!

adclamat

GUERNERUS ROLFINCIUS,

PHIL. MED. D. PRACT. ET CHIM. P. P.

ACADEMIÆ SENIOR.

MERKELI, nostræ prænotabile germen Hygeiæ, & Chimiæ prælustre decus, dum prisca medentum

evol-

693.
evolvis monumenta, expen-
dens singula lance,
è locuplete penu ingenii de-
promis in usus
communes. Macte hâc præ-
fulgente arte medendi,
sic te posteritas & posthuma
fama beabit.

MERKELI medicum te sistis
corpore, vultu,
doctrinaque gravem cunctis.
Nil esse videtur,
artificis quod non demon-
stret commata veri.
Undè tibi, quos indè cupis
prensare laborum,

nemo

nemo negat, fructus. Est mens
est omnibus idem
votum, quò meritis salvus sa-
nusque fruaris.

Joh. Theodorus Schenck, Med. D. P. P.
hodie DECANUS.

Est monstrum, quo non gravius nec tristius ullum
secla timent hominum.
attonitus morbus, cum ceu Jovis ignibus icus
quis jacet ætherii,
atque stupent sensus cuncti, vox faucibus hæret,
nil memor estque sui.

Hoc superare doces, MERKELI clare, libellò
differis attonito

dum jam de morbo, attonitus miretur ut ipse
te Cous ille senex:

Quale tulit pretium quondam Tyrinthius Heros,
vel Jove dignus homo,

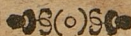
quod superare suâ valuit, mortalibus usque
monstra timenda manu;

Tali nunc laudum cunctis mactandus honore
tu quoque, MERKEL, eris.

Crede mihi, si sic pugnare & scribere perges
Hercule major eris.

*Nobili atque Clarissimo Domino Doctorando
de impetratis honoribus gratulaturus
ita ominatur*

PRESES.

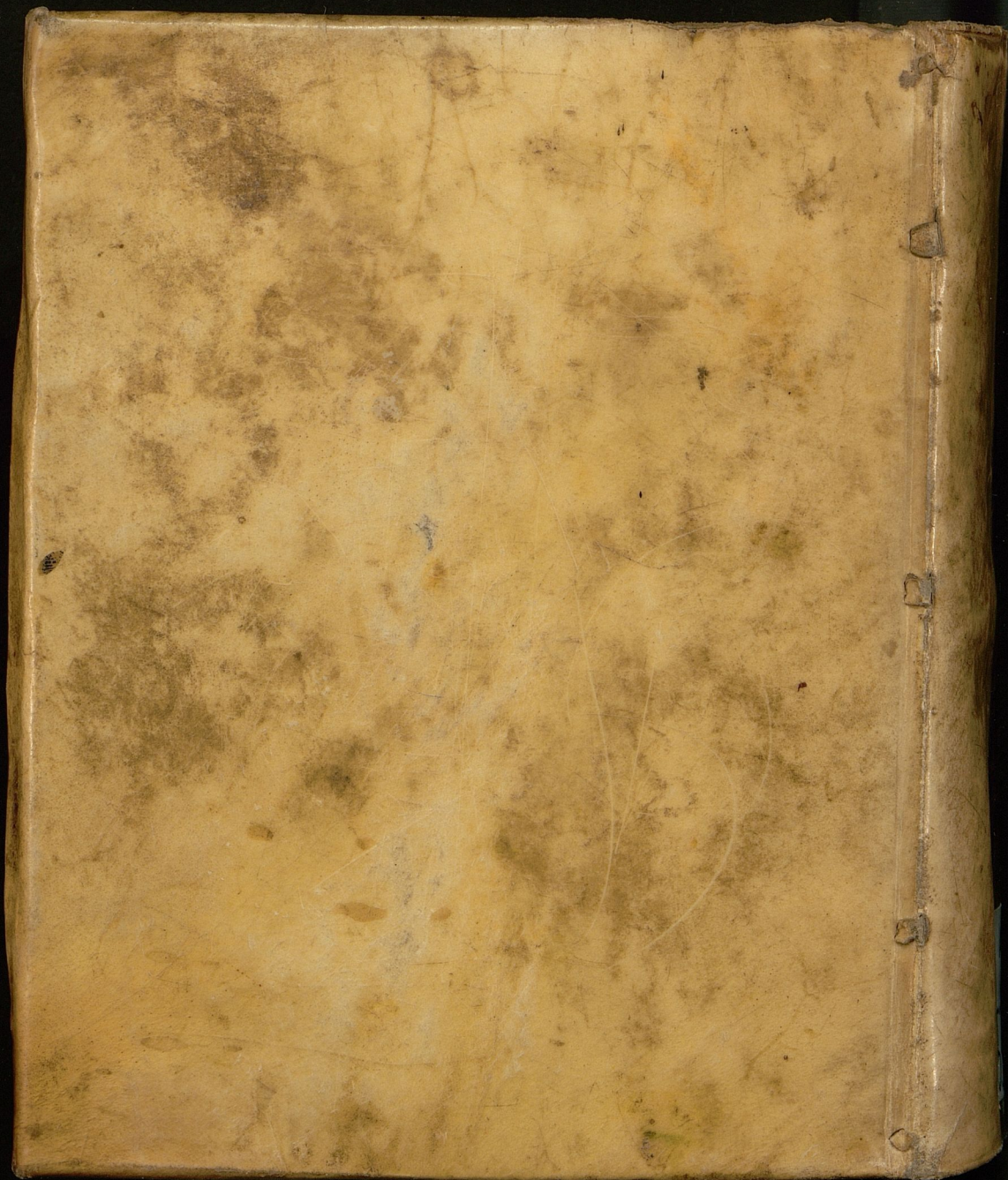

153154

X2615746

R

W 17

19
657.
DISSERTATIO MEDICÆ INAUGURALIS

DE

APOPLEXIA,

Quam

Auspicio divini NUMINIS clementissimi,
consilio & autoritate illustris SENATUS medici,
in florentissimâ ad Salam Academiâ

PRÆSIDE

Viro Nobilissimo, Amplissimo, Excellentissimo atque
Experientissimo,

DN. JOHANNE ARNOLDO

FRIDERICI, PHIL. & MEDIC. DOCTORE

famigeratissimo, ANATOMIÆ, CHIRURGIAE ac BOTANICIS Profess. Publ. longè celeberrimo, MEDICO Ducali Saxo ALTENBURGICO,

Dn. Patrono, Præceptore, ac Promotore submisso
animi cultû devenerando,

PRO LICENTIA

Summum in arte medica DOCTORATUS

gradum, ejusdemque Honores, Privilegia & insignia ritè sustinendi,

Publico Philiaτρων examini submittit

MARTINUS MERCKEL,

Smalcald. Hassus,

IN ACROATERIO MAJORI

ad diem Maji horis pro- & pomeridianis.

JENÆ, Typis JOHANNIS WERTHERI, cLc̄o Lc̄o LXVIII.